
[Więcbork](#) ^[1]

Wysłane przez admin w ndz., 2016-04-10 22:40

Więcbork - miasto z 6 tys. mieszkańców, położone wśród jezior Pojezierza Krajeńskiego.

[Historia
miasta](#)

[Zwiedzanie
miasta](#)

[Galeria](#) ^[2]

[1]

Historia miasta

Początki osadnictwa w rejonie [Więcborka](#) ^[3] sięgają młodszej epoki kamienia – [neolitu](#) ^[4] (3-4 tys. lat p.n.e.). Po 960 roku gród Więcborski znalazł się w obrębie państwa polan. W 1375 roku Domostaw Grzymała Kasztelan Rogodziński sprzedał miasto Więcbork Sędziwojowi Pęperzyńskiemu herbu łódzia. Dotychczasowe znane nazwy Więcborka na przestrzeni tysiącleci to: Wansowno, Wanszowno, Wiązowno, Wienzburg, Wicburg, Więcbork, Więcburg, Wyądzburg, Vandsburg .W wzmiance o mieście pochodzącej z 1383 roku, Więcbork nazywano "Wąsówna".

Do 1821 r. miasto było własnością rodów szlacheckich i magnackich – kolejno: Grzymalitów, Peperzyńskich, Więcborskich, Zebrzydowskich, Garczyńskich i Potulickich, a [zamek więcborski](#) ^[5] stanowił ośrodek ogromnych dóbr ziemskich. Pierwszym znanym herbem Więcborka był herb Grzymała z XIV wieku. Kolejny znany herb pochodzi z XVI wieku i wyobrażał trzy zielone wzgórza, a na nich trzy złote tarcze. [Obecny herb](#) ^[6] (od 1983r.) nawiązuje zasadniczo do [herbu z murem](#) ^[7] zamkowym i trzema wieżami pochodzącego z wieku XVII, i częściowo do szlacheckiego herbu Potulickich (rycerz w bramie). W latach 1558-1560, za sprawą decyzji [Biskupa Andrzeja Zebrzydowskiego](#) ^[8], Kapelana Królowej Bony, Więcbork stał się siedzibą Biskupa Krakowskiego. W latach 1772-1920 [Gmina Więcbork](#) ^[9] pozostawała w granicach zaboru pruskiego (z krótką przerwą w okresie trwania Księstwa Warszawskiego: 1807-1815). W dniu 25 lutego 1835 roku powstał powiat Więcborski. Więcbork powrócił do granic Rzeczypospolitej 23 stycznia 1920, gdy [Generał Józef Haller](#) ^[10] na czele "Błękitnej Armii", wkroczył do grodu Grzymalitów. Malownicza osada stała się jedną z ulubionych siedzib Prezydenta RP [Ignacego Mościckiego](#) ^[11]. Dzięki licznym kontaktom z Ludnością pochodzenia niemieckiego i żydowskiego, Więcbork zyskał niepowtarzalny, wielokulturowy charakter. Okres kolejnych 45 lat zaznaczył się rozwojem drobnego przemysłu, zakładów obsługi rolnictwa, przemysłu drzewnego, budownictwa i spółdzielczości. Po zakończeniu II wojny światowej, wielu mieszkańców zostało poddanych surowym represjom i zostało deportowanych do sowieckich obozów pracy w Kopińsku i Czerapińsku.

Po powstaniu lokalnych struktur NSZZ Solidarność, Więcbork stał się ważnym ośrodkiem antykomunistycznym. Najznamienszym honorowym obywatelem Więcborka został [Jan Paweł II](#) ^[12].

Obecnie Więcbork to miejscowość turystyczna znana w kraju i za granicą z licznymi ośrodkami wczasowymi, hotelami, pensjonatami i gospodarstwami agroturystycznymi.

[1]

Zwiedzanie miasta

Zwiedzanie miasta Więcbork rozpoczynamy od Placu Jana Pawła II (Rynku Miejskiego). Możemy tam podziwiać zabytkowe kamieniczki z końca XVII i XVIII w. Ponadto na rynku znajdują się: zabytkowy kościół rzymskokatolicki i sanktuarium Matki Boskiej Królowej Więcborskiej. Kościół został wybudowany w latach 1772-1778 przez książąt i hrabiów Potulickich z Więcborka, którzy mają swoje epitafia w tym kościele oraz w nim spoczywają. Warto dodać że jest to już czwarty z kolei kościół katolicki wybudowany w tym samym miejscu.

Następnie udajemy się ulicą A.Mickiewicza na ulicę Zamkową, gdzie znajdują się pozostałości po więcborskim zamku książąt i hrabiów Zebrzydowskich z Więcborka herbu Radwan. Zamek wybudowano w 1496 roku. Na znak protestu przeciw Królowi, Biskup Krakowski [Książę Andrzej Zebrzydowski](#) [8] - Kapelan Królowej Bony przeniósł siedzibę biskupa krakowskiego z Wawelu do więcborskiego zamku. Przebywał tam w latach 1558-1560. Warto zaznaczyć, że fresk z podobizną biskupa Zebrzydowskiego znajduje się w wspomnianym wcześniej kościele katolickim. Biskup Zebrzydowski zmarł w drodze z Więcborka na Wawel we Wrześni k/Poznania 23.05.1560r. Zwłoki Biskupa Andrzeja Zebrzydowskiego z Więcborka do dziś spoczywają na krakowskim Wawelu w rodzinnej kaplicy Zebrzydowskich, którą zlokalizowano przy zakrystii.

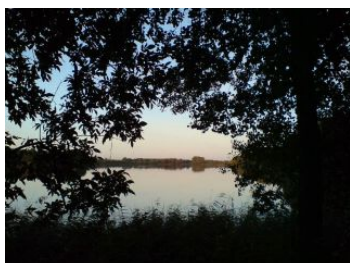

Wracając z góry zamkowej widzimy dwór książąt i hrabiów Potulickich z Więcborka, przerobiony na szpital powiatowy. Ten sam smutny los spotkał przyległy zabytkowy zbór ewangelicki z 1786r. wybudowany pod patronatem króla pruskiego, przerobiony w latach 80 minionego stulecia na dom kultury.

Na przeciwko przy ulicy Pocztovej znajdujemy ponad stuletni był sąd więcborski z więzieniem. Idąc

dalej tą ulicą dochodzimy do Zakonu i klasztoru sióstr Diakonistek z Więcborka, które było największym zgromadzeniem ewangelickim w Polsce licząc 350 sióstr z oddziałami w Wilnie, Lwowie, Warszawie, Gnieźnie, Łodzi, Bydgoszczy. Obiekt zachował się do dziś w przedwojennym kształcie jednak od 1945 r. jest przerobiony na szkoły średnie i wyższą.

Wracając na Rynek schodzimy na promenadę i już kilka metrów dalej znajdujemy ślady po Synagodze, wybudowanej niespełna 200 lat temu przez więcborską gminę żydowską. Do dziś zachowały się fragmenty ogrodzenia synagogi i budynki rabina. Dalej znajdujemy kolejny zbór ewangelicki z XIX w., który zachował się w pierwotnym kształcie do dnia dzisiejszego.

Wychodząc z promenady idziemy ulicą Strzelecką na górę św. Katarzyny przy ulicy Bractwa Kurkowego. Tam znajdujemy zabytkowy budynek więcborskiego bractwa strzeleckiego z 1732r. wybudowany przez Józefa Remigiana Hr. Potulickiego z Więcborka, założyciela więcborskiego bractwa, które trwa w ciągłości prawnej do dnia dzisiejszego. W tym miejscu znajdował się pierwszy więcborski zamek rodu Grzymała herbu Grzymała datowany na początek zeszłego stulecia. Nieopodal budowli znajduje się prastary cmentarz katolicko-ewangelicki, na którym znajdują się zabytkowa kaplica pod wezwaniem św. Katarzyny, którą wybudował w 1781r. ród Potulickich z Więcborka. Warto dodać, że kaplica powstała na miejscu pierwszego kościoła katolickiego w Więcborku pod tym samym wezwaniem, którego powstanie datowane jest na początek zeszłego stulecia.

Schodząc z góry dochodzimy na plażę miejską w miejsce wczesnośredniowiecznego grodu więcborskiego datowanego na 4000 lat p.n.e. I tu zakończymy nasz spacer.

Na zainteresowanych zabytkami kultury okolic Więcborka także czeka wiele atrakcji. W pobliskim Runowie Młyn zachowała się do dziś leśna rezydencja i pałac Prezydenta RP Ignacego Mościckiego z 1912r. Kilometr dalej w Runowie zachował się pałac Runowo hr. Orzelskich wybudowany na początku XV w. Za pałacem we wsi Runowo znajdujemy zabytkowy kościół katolicki pod wezwaniem św. Trójcy wybudowany w latach 1606-1607r. przez hr. Orzelskich z Runowa. Warto też odwiedzić położony 10 km od Więcborka pałac w Sypniewie, była siedziba Łoży Masońskiej stanowiącej własność rodu Wilcens, który zachował się w pierwotnym kształcie do dnia dzisiejszego nieopodal pałacu znajduje się zabytkowy kościół pod wezwaniem św. Katarzyny, budowy szkieletowej z 1781r. Na uwagę państwa zasługuje również pałac rodu Konkel w pobliskim Suchorączku oraz zabytkowe kościoły katolickie w Pęperzynie i Zabartowie.